

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Борис П. Николов
Ръководител на Българска орнитологическа централа,
Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН

на Дисертационен труд на тема
„Реинтродукция на БЕЛОГЛАВИЯ ЛЕШОЯД (*Gyps fulvus*) в МОДЕЛНИ ТЕРИТОРИИ в БЪЛГАРИЯ“
за

получаване на образователната и научна степен „Доктор“, професионално
направление 4.3 Биологически науки (Зоология на гръбначните животни), катедра
„Зоология и антропология“, Биологически факултет, Софийски университет

разработен от Емилиян Христов Стойнов

с Научен ръководител доц. д-р Венцеслав Делов
Биологически факултет, Софийски университет

Тематиката на настоящия дисертационен труд намирам за актуална, като получените приноси са важни както от чисто научна, така и от приложна гледна точка. Белоглавият лешояд (*Gyps fulvus*) е бил широко разпространен у нас в миналото, като вследствие на редица фактори и особено на широкомащабната кампания в средата на 20-ти век, насочена срещу различни видове хищни бозайници и птици оцелява до наши дни само под формата на малка колония в Източните Родопи. Като резултат на целенасочени природозащитни дейности числеността на вида в района се стабилизира и постепенно нараства. Предприетите през последните години дейности по неговата реинтродукция в други планински региони в страната целят неговото възвръщане по тези места, като индиректно способстват и за подобряване на състоянието на вида и в съседните на България страни на Балканския полуостров.

Докторантът е отлично запознат с материята и повечето важни литературни източници, имащи отношение към разглежданата тематика, са използвани в ръкописа. Списъкът на цитираната литература съдържа 159 заглавия, от които 19 на кирилица и 140 на латиница, както и един интернет адрес.

Поставената цел и задачи на изследването са изпълнени. Проучванията в рамките на дисертационния труд са издържани в методологично отношение.

Дисертационният труд е много добре онагледен – съдържа 86 фигури и 30 таблици. Някои от фигурите, които са снимки, биха могли да отпаднат – например достатъчно е да се упомене в "Материал и методи" модела и марката използвани фотокапани, евентуално и техни спецификации, без да се слага снимка на самия фотокапан.

В дисертационния труд са представени множество резултати, което е атестат за огромна по обем свършена работа. Нерядко обаче се изброяват „парчета“ сурови (първични) данни, което не допринася за лесното ориентиране на читателя в открояването на основните закономерности. Бих отправил препоръка за по-голям

стремеж към синтезиране и обобщаване на информацията. Това се отнася и за изводите, които биха могли да се прецизират откъм съдържание и обем.

Емилиян Стойнов в продължение на редица години работи по реинтродукцията на белоглавия лешояд в България и огромна част от поднесенния материал е негово лично дело.

Бележки и коментари от техническо естество

- В автореферата е използван много дребен и трудно четим шрифт. Погрешно е посочен по-малък брой цитирани публикации на латиница – 102, вместо 140.
- Информацията от някои карти, които в оригинал са били цветни, е доста трудно да бъде възприета при черно-бяло възпроизвеждане. Това може да се избегне с допълнително разяснение в текста под съответната карта (примерно вместо „зелено“ и „червено“ може да „светъл щрих“, „тъмен щрих“ и т.н.).
- Стр. 65: За Приложение I се споменава, че са посочени анализи за други три вида лешояди, докато реално Приложение I съдържа само списък на използваните съкращения.

Бележки и коментари от смислово естество

- За таксономичния статус на вида би следвало да се цитират по-нови специализирани източници (списъците, изготвени от Международния орнитологичен конгрес (IOC) или на проекта „Птиците в света“ (HBW)/ BirdLife), според които белоглавият лешояд попада в рамките на разред Accipitriformes (не Falconiformes).
- Стр. 13: изразът „пет люпила и малки“ е тавтология. Може би се имат предвид мътила и малки?
- Редица места в текста са без посочени цитирания (примерно в глава „Литературен преглед“).
- Смятам за излишни Таблици 1 и 2 в Литературния преглед, с подробно указани популациите на вида, статута, тенденциите и т.н. в света и отделно за Европа. Може да се цитират обобщения.
- Добре би било да бъдат упоменати конкретните програми, използвани за извършването на статистическите анализи. В ръкописа са изброени общо само приложените тестове (стр. 66).
- Малко неясна стои формулировката на броя моделни райони – дадени са като два, но в същото време се споменават поне три (Кресненски пролом, Източна Стара планина – с два подрайона, ПП „Врачански балкан“). Дали Източна Стара планина и ПП „Врачански балкан“ се възприемат като общ (старопланински) моделен район, макар и по същество да са доста различни един от друг? Почти навсякъде в текста тези три района се споменават равнопоставено.

По темата на дисертацията са представени седем публикации, повечето от които (4) в списания с IF (Acta zool. bulg., Env. Sci. & Pollut. Res.) и/или индексирани в SCOPUS (Bulg. J. Agr. Sci). По този начин са покрити и надхвърлени допълнителните критерии за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ за професионално направление „Биологически науки“ и Биотехнологии.

Цитати не се представени.

Заключение:

Въз основа на получените от докторанта резултати при настоящото изследване, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСПБ и Препоръките за критериите при придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ за професионално направление „Биологически науки“ и Биотехнологии, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** и ще гласувам със „**ЗА**“ за присъждането на Емилиян Христов Стойнов на образователната и научна степен „**доктор**“.

09.05.2019 г.

Автор на становището:

София

/доц. д-р Борис П. Николов/